

Svar på skriftligt spörsmål SSS 79/2024 rd

Svar på skriftligt spörsmål om tillgången till grundläggande banktjänster

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 79/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Laura Meriluoto /vänst:

Vad är en rimlig total tid för att vänta på grundläggande banktjänster,

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förbättra tillgången till och smidigheten i de grundläggande banktjänsterna för utländska kunder och andra grupper och

hur kan proportionaliteten, förutsebarheten och transparensen mellan bankernas riskhanteringsåtgärder mot grå ekonomi förbättras?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

En rimlig tillgång till grundläggande banktjänster är av största vikt för ett smidigt vardagsliv och ekonomisk verksamhet för såväl privatpersoner, företag som föreningar. Kreditinstitutslagen ålägger bankerna att erbjuda privatpersoner grundläggande banktjänster till rimligt pris, bland annat betalkonto, betalkort, kontanttjänster och nättjänstkoder. Enligt ovan nämnda lag ska banken tillhandahålla tjänster senast inom tio bankdagar efter att ha tagit emot kundens ansökan om att ta i bruk tjänsterna.

Rätten till grundläggande banktjänster är stark. Enligt kreditinstitutslagen ska tjänsterna i fråga tillhandahållas på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt för den som är lagligen bosatt i en EES-stat. Banken kan vägra tillhandahålla grundläggande banktjänster endast om sanktioner eller förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism kräver det. När lagen stiftades ansågs det att till exempel personer med funktionsnedsättning och äldre personer ska kunna använda ett betalkonto med grundläggande funktioner och tillhörande tjänster samt tjänster för elektronisk identifiering, inklusive stark autentisering. Finansinspektionen har till uppgift att säkerställa att depositionsbankerna följer bestämmelserna.

Myndigheter, Försäkrings- och Finansrådgivningen FINE samt många organisationer har under de senaste åren kontaktats av privatpersoner, företag och föreningar om problem med tillgången till grundläggande banktjänster. Finansministeriet inledde våren 2023 ett särskilt projekt för att

utreda tillgången till och användbarheten av grundläggande banktjänster som en del av den övergripande bedömningen av kreditinstitutslagstiftningens aktualitet. Av utredningen framgick att såväl privatpersoner som företag och sammanslutningar har problem med tillgången till grundläggande banktjänster. Problem förekommer särskilt hos privatpersoner, mikro- och småföretag samt föreningar som räknas till grupper med särskilda behov. Personer som flyttat till Finland på grund av arbete eller utbildning lyftes också fram som en grupp med särskilda behov som upplever svårigheter.

Enligt utredningen möjligt att reagera på problemen med grundläggande banktjänster bland annat genom följande åtgärder:

- Det är motiverat att överväga en utvidgning av rätten till grundläggande banktjänster till att gälla företag, sammanslutningar och näringsidkare.
- Det är motiverat att utveckla regleringen och verksamhetssätten för att främja kundservice tillgänglighet. Bankerna borde bland annat svara på kundernas samtal och meddelanden inom en rimlig tid. Detsamma gäller utredning av problemsituationer.
- Bankernas skyldigheter och förfaranden borde preciseras så att de inte tolkas oöverstigit strängt vid tillhandahållandet av viktiga tjänster. Till detta hör också att utveckla förfarandena för kundkontroll och identifiering samt för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Finansministeriets bedömningspromemoria jämte förslag till vidare åtgärder offentliggjordes den 1 mars och är på remiss till den 12 april. Efter remissbehandlingen drar man upp riktlinjer för vilka åtgärder finansministeriet ska vidta. Finansministeriet fortsätter också diskutera med Finansinspektionen om hur bankernas verksamhetssätt kan utvecklas för att uppnå balans mellan förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism och tillgodoseende av rätten till grundläggande banktjänster.

Helsingfors 22.3.2024

Näringsminister Wille Rydman

Källförteckning:

Finansministeriet: Utvärdering av banktjänsterna och kreditinstitutslagstiftningen,
<https://vm.fi/sv/banktjanster>